

ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI
TÜRKÇE A DERSİ UZUN TEZİ
“SÖMÜRÜLEN KADIN”
Sözcük Sayısı:3876

Araştırma Sorusu: Pınar Kür'ün “Asılacak Kadın” adlı eserinde kadın figüre bakış nasıl işlenmiştir?

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ

2. GÜCE SAHİP OLMAK

2.1 YARGIÇ

3. SÖMÜRÜLEN KADIN

3.1 MELEK

4. KURTARICI

5. SONUÇ

6. KAYNAKÇA

Araştırma Sorusu: Pınar Kür'ün “Asılacak Kadın” adlı eserinde kadın figüre bakış nasıl işlenmiştir?

1. GİRİŞ

Ataerkil toplum yapısı içinde kadına yüklenen sorumluluklar –hem ev içi hem de ev dışı- cinsiyetler arasında beklenti farkları oluşturmakta dolayısıyla, erkek egemen yaşamda kadının ezilmesi ile sonuçlanmaktadır. Kadının da bir parçası olduğu toplum yapısının ataerkil anlayışla şekillenmiş oluşu ve bu yapılanmanın devamlılığı, modern toplumsal yapıda kadının statüsü, ev içi ve ev dışı yaşamı bakımından durmaksızın baskı altında olmasıyla sonuçlanmaktadır. Kadın, hem kişisel hayatında iyi bir eş, iyi bir anne olma sorumluluğu altındadır hem de ataerkil toplumun beklentilerini yerine getirme beklentisini yerine getirmek durumundadır.

“Asılacak Kadın” Pınar Kür tarafından kaleme alınıp, 1979’da yayımlanan bir romandır. Gerçek bir olaydan esinlenerek yazılmış eser 1979’da Bilgi Yayınevinden çıkmış, 1986’da Can Yayınları tarafından tekrar basılmıştır. Ancak “müstehcen” unsurlar barındırdığı iddiası ile aynı yıl basımı durdurulmuştur. Yapıtın yazarı ve yayıncısı hakkında dava açılmış, iki yıldan uzun süren dava sonucunda "sanat eserlerinin pornografik eserlerle aynı türden bir değerlendirmeye tabi tutulamayacağı" gerekçesiyle hem yazar hem de yayıncı beraat etmiştir. Pınar Kür'ün, eseri “Asılacak Kadın” ile ilgili yazdığı İstanbul İkinci Asliye Ceza Mahkemesi Yargıçlığına yazdığı savunmasında da geçtiği üzere, suçlanılanın aksine eser ahlakçı bir bakış açısıyla yazılmıştır. Eserde geçtiği iddia edilen müstehcenlik suçlamasına karşı yazar Pınar Kür: “ *Melek'in çektiği*

korkunç acıları, işkenceyi, akla uzak aşağılanmaları okuyup da cinsel arzuları kabarcak bir kişinin ruh sağlığından ciddi biçimde kuşkulamak gerekir."¹ Açıklamasını yapmıştır.

Bu tezde Pınar Kür'ün "Asılacak Kadın" adlı eserinde kadın figürün, erkek egemen toplum yapısında, erkek figürlerin istekleri doğrultusunda nasıl yönlendirildiği incelenmiştir. Eserde odak kadın figür Melek'in ataerkil sistem içinde sömürüsü, yargıç Faik İrfan Elverir, Yalçın ve Hüsrev Bey figürleri üzerinden verilmiştir.

Yapılan kaynak taramaları sonucunda eserin dil ve anlatım özelliklerine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Anlatım teknikleri ve üslubun eser içerisinde kullanımının figürlerin sunulmasına etkisi ve yazarın dili kullanım biçimi incelenmiştir. Eser içerisinde figürler için kullanılan anlatım özelliklerinin, figürlerin sunulma biçimine etkisi de göz önünde bulundurulmuştur. Bu tezin amacı ise seçilen yapının incelenmesinde, öncesinde yürütülmüş çalışmaları ilerleterek, incelenmemiş "kadın figürün sömürüsü" konusuna odaklanarak incelemektir. Üç ana bölüme ayrılmış eserin her bölümü farklı bir figürün bakış açısından anlatılmıştır. Bu nedenle her bölümde, figürlerin içinde buldukları duygu durumunu yansıtacak öğeler bulunmaktadır. Bu çalışmanın ilerleyen bölümlerinde de değinileceği üzere, ilk iki bölümün anlatıcıları, sırayla Yargıç Faik İrfan Elverir ve odak figür Melek'tir. Bu iki bölüm bilinç akışı tekniği kullanılarak kaleme alınmıştır fakat iki bölümün yansıttıkları duygu durumu hem amaç hem de işlev olarak birbirinden ayrılır. Yine bu iki bölümde noktalama anlatım gerektirdiğince, kurallar çerçevesinde değil, düşünceyi aktarma amacıyla, ilk bölümde kesinlik ifadesi katarak kullanılmıştır. İkinci ana bölümde ise noktalama neredeyse hiç kullanılmamış ve esere ve dolayısıyla da anlatıcıdaki, Melek'teki kafa karışıklığı ve

¹ Kür, Pınar. Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 149.

panik duygusunu yansıtmaktadır. Yapıt “Güce Sahip Olmak”, “Kurtarıcı” ve “Sömürülen” adı verilen, eserde de geçen üç ana anlatıcı üzerine odaklanarak, üç ana kesit şeklinde incelenecektir.

2 GÜCE SAHİP OLMAK

Güç, erkek egemen dünya düzeninde, ekonomik sınıflar veya cinsiyetler arasında olmak üzere pek çok farklı alanda, insanlar arasındaki farklılara odaklanarak bireyler üzerinde egemenlik kurmak, onları etki altına almak olarak tanımlanabilir. Güce sahip olma isteği insanlığın başından beri görülen bir durumdur. Bu isteğin sebebe ise bellidir: Güce sahip olanlar diğerlerine hükmeder. Seçilen eser “Asılacak Kadın”daki figür Yargıç Faik İrfan Elverir’de de görüldüğü üzere güce sahip olma ve başkalarına egemen olma isteği, figürün eski yaşanmışlıklarının travması ve yaşanılanları atlatamaması nedeniyle figürlerin ilerleyen yaşamında karşılıklarına çıkmaktadır. Figür eserde devlet otoritesini ve katı kuralları temsil etmektedir.

1.1 YARGIÇ

Eserin üç ana bölümünden ilki “Faik İrfan Elverir’in Gece Yarısı Düşünceleri”nde, kitapta geçen olayların davasına bakan Faik İrfan Elverir’in kendi yaşamı, anıları ve özellikle de kadınlar üzerine düşünceleri aktarılmıştır. Yazar bu bölümde düzgün bir Türkçe kullanmış fakat oldukça kısa cümleler kurmayı seçmiştir. Dil ve anlatım sadedir fakat sebebine ilerleyen bölümlerde de değinileceği üzere oldukça kesin ve sert bir yapıdadır. Bu bölümün tamamında kullanılan bilinç akışı tekniği, figürün düşüncelerinin tüm yalınlığı ile okuyucuya aktarılmasını sağlamıştır.

Bölümün başlığında figürün bütün isminin kullanılması unsuru –ki bölümün içerisinde sonradan değinileceği üzere- figürün kendini toplumun geri klanına kıyasla ne kadar üstün gördüğünün bir kanıtı olarak sunulabilir.

Üzerinde durulacak ilk figür, ilk ana bölümün anlatıcısı olan Yargıç Faik İrfan Elverir'dir. Yoksul bir evde, çok imkânı olmadan büyümüş fakat üniversite okuyup ağır ceza hâkimi olmuştur. Kendini, büyüdüğü gecekondu mahallesinden kurtarmak için çalışmıştır. *“O pislikten kurtulmaya layık bir tek ben vardım.”*² İfadesinden de anlaşılabilir gibi hem kendisini ailesi ve çocukluk arkadaşlarından üstün görmekte hem de çocukluğu boyunca süren yaşam koşullarına tiksinti duymaktadır. Bölüm, hâkim Faik İrfan Elverir'in Melek'in duruşması boyunca kafasından geçenler ile başlar: *“Hiçbir şey demedi. Duruşma boyunca bir tek söz çıkmadı ağzından. Olacak iş midir. Görülmüş müdür sanığın böylesi. Hep bir şeyler söylemek için çırpınırlar. Sorduğumuzun on katını anlatabilmek için yırtınıp dururlar. Zorla susturursun. Buysa hiç konuşmadı. Bütün sualleri cevapsız bıraktı. Böyle geçsin zapta. Son sözü soruldukta sükût etmiştir. Duruşma boyunca hiçbir soruya karşılık vermemiştir. Sağır ve dilsiz olmadığı hekim raporuyla tespit olunmuştur. Hep sustu. Öyle domuz domuz bakıp durdu sadece. Son celsede karar okunduğunda bile.”*³ Bu ifade, hakim Faik İrfan Elverir'in, duruşma boyunca Melek'in normale uymayan davranışları karşısında tepkisini sunmaktadır. Melek, kendini savunmak için hiçbir şey söylememiştir. Bu bölümün her paragrafının başında geçen “Tık. Kalem Kırıldı” ifadesi, hâkim Faik İrfan Elverir'in Melek'e olan merhametsiz bakış açısını yansıtmaktadır. Melek duruşma boyunca, hâkimin kendi ifadesiyle “hep bir şeyler söylemek için çırpınmasa”, ağzını açmasa ve bütün tanıklar Melek'in lehinde ifade verse de Faik İrfan Elverir, Melek'in suçlu olduğundan emindir. Bu durumun kaynağı olarak, incelenen

² Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 14.

³ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 15.

bölüm boyunca sunulduğu üzere, hâkimin çocukluğu ve gençliğinde yaşadıkları verilebilir. Bölüm boyunca Melek, Faik İrfan Elverir tarafından hayatındaki pek çok kadın figüre benzetilmiştir. “Gene de domuz domuz bakar gözünü gözüme dikip. İyi tanırım o bakışları. Nihal de öyle bakar oldu kaç senedir. Bu gibilerin tek müdafaası susmak. Kötü kötü bakmak. Akli sıra adam yerine koymuyor beni. Geçti o gümler. Adam yerine konmadığımız günler çok geride kaldı. Artık adıyla sanıyla.”⁴ ifadesinde Melek, Faik İrfan Elverir’in eşi Nihal’e benzetilmiştir. Aynı zamanda hâkim kendisini “adam yerine koymadığını” ifade eden Melek üzerinde otorite kurmaya çalışmaktadır. Fakat Melek, karşısında yalvarıp suçsuz olduğunu söylemediği için, güç sahibi olma isteği devreye girmiştir. Bu nedenle bölüm boyunca ne kadar zeki ve güçlü olduğu, hayatında yer bulmuş herkesten üstün olduğu ifade edilmiştir.

Kendinden aşağıda gördüğü bir diğer figür annesidir. “Anam olacak karı öyle derdi. Gün boyu çivitli sudan çıkmıyor ellerim sen okuyasın diye. Gene de pisti her yanı. Çamaşırları ağartan çivit ellerini karaya mı boyardı. Erkek eli gibi kocaman eller. Parmaklar boğum boğum. Çatlak çatlak. Başkalarının evini temizleyip bizim eve döndüğünde mi dolardı çatlaklara pislik. Pis pis kokardı. Hepimiz pis kokardık. Başkalarının çamaşırlarını yıkamaktan bizimkine sıra gelmez miydi.”⁵ ifadesi, Faik İrfan Elverir’in hayatından ikinci kadın figürü olarak verilmiş annesine karşı duygularını okura aktarmaktadır. Hâkim, içinde buldukları ekonomik durum nedeniyle evlere temizliğe giden annesine karşı tiksinti duymaktadır. Aynı zamanda Faik İrfan Elverir’in duyduğu tiksinti kendi çocukluğu ile birlikte bütün ailesidir. Figür, annesine, feminen özellikler yakıştıramamaktadır.

⁴ Kür, Pinar. *Asılacak Kadın*, Can Yayınları, 2021, sayfa 15

⁵ Kür, Pinar, *Asılacak Kadın*, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 16.

Figürün, kadınlar ile ilgili yerleşmiş bir inancı da hepsinin eşlerini aldattığıdır. *“Nihal. Pasaklı anam. Sümüklü kız kardeşlerim. Nihal. Bir de doğru ya Ercan’ın annesi. Mutlaka bir aşığı vardı. Kadınlar için ne kadar kolay. Kadın olmak yeterli sanki.”*⁶ Figür, annesinden ve kız kardeşlerinden duyduğu utanç ve eşi Nihal’in onu aldatmış olması yüzünden, düşünce biçimine yerleşmiş olan, cinsiyetçi önyargıları Melek’in davasına yansıtmaktadır. Faik İrfan Elverir için Melek’in dava sonucunda idam edilmesi, onu üzmüş her kadından intikamını almasının bir yoludur. *“Neler yapıyordu aşığıyla kim bilir. Bilemem ki. Hiçbir kadının aşığı olamadım ki.”*⁷ cümlesi, figürün kadınlar hakkındaki genelleyici ve suçlayıcı ifadelerinin nedenlerinden birinin de, hayatı boyunca çok önem verdiği gücü olmadan kadınların ilgisini çekememiş olmasıdır.

Figürün, eşi ve annesinin yanında ilkokul arkadaşı Ercan’ın üzerinden de güce sahip olma isteği yansıtılmaktadır. *“İlkokulda herkes mi sidik kokardı. Ercan kokmazdı herhalde”*⁸ ifadesi, figürün, Ercan’ı kendinden ve “pis” olarak nitelendiği ailesi ve diğer sınıf arkadaşlarından ayrı tutuşunu yansıtmaktadır. Hemen ardından gelen *“İlk ve son arkadaşım. Annesi izin verdiği müddetçe. Annesi bıktım bu pis piçten deyinceye kadar. Hakkı vardı kadının elbet. Kokumu çoktan duymuş olmalıydı.”*⁹ ifadesi de aynı bağlamda, Faik İrfan Elverir’in kendi ile ilgili utandırdığı bir özelliğini okura yansıtmaktadır. *“O yaşadığım iğrenç evde nasıl öğrenecektim iyi yürekli olmayı.”*¹⁰ İfağl3ledesi, Faik İrfan Elverir’in, çocukluk yaşamını, ailesini, büyüdüğü evi negatif özelliklerle betimlemesinin bir örneği olarak verilebilir. *“İkinci söktüm okumayı. Ercan’dan sonra. Sınıfın ikincisi. Ama daha sonra birinci. İkinci sınıfta.”*¹¹ İfadesinden de anlaşılacağı üzere, figürün, ikinci

⁶ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 17.

⁷ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 17.

⁸ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 16.

⁹ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 17.

¹⁰ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 17.

¹¹ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 17.

olmayı kendine yedirememesinden kaynaklı gelişen aşağılık kompleksi, kadınlara karşı gaddar oluşunun ve cinsiyetçi söylemlerinin sebebiyken, erkekler karşısında da gücü elinde barındırma isteğinin kaynağıdır. Figür Faik İrfan Elverir'in "*Hep o evde yaşayabilmek. Yapmayacağım şey yoktu.*"¹² ifadesi, figürün çalışma azminin gücü elinde barındırma ve içinde bulunduğu yoksulluktan kurtulma isteğinin yansımasıdır. "*Masum olmaz onun gibiler.*"¹³ sözü figürün çocukluğunda etrafında olan ailesi ya da ilkokul arkadaşlarını "pis" görmesi ve Melek'i de geçmişi ile bir tutmasını aktarmaktadır.

Figür Faik İrfan Elverir'in Melek'e karşı bu kadar katı ve gaddar oluşu, Melek'in ona saklamaya çalıştığı kendi geçmişini hatırlatmasından kaynaklanmaktadır. "*On değil de yüz adamın altına yatmışlık nasıl kurtarabilir onu suçluluktan. Suçunun cezası olan ölümden. Cebrenmiş. Laf. Tanıkların hiçbiri zorlamadan söz etmedi. Zevklenmiştir kahpe. Zevkten ölmüştür. Karı kısmı ancak kocasıyla oldu mu zevklenmez bu işten.*"¹⁴ ifadesi de yine figürün kendi yaşanmışlığının ve kadınlar ile ilgili önyargılarının Melek'e yansıtılışını temsil etmektedir. Melek'in duruşması ile ilgili düşünürken araya giren, Nihal veya annesi ile ilgili düşünceleri, figürün, hayatına girmiş bütün kadınları bir tutmasından kaynaklanmaktadır. Onu üzen bütün kadınlardan öcünü almak için ise Melek'i seçmiştir. Melek'i bu role yakıştırmasının sebebi ise hem annesine hem de eşi Nihal'e olan benzerlikleridir: Annesi gibi "köylü"dür, eşi Nihal gibi kocasını aldattığı iddia edilmektedir. Her ne kadar duruşma boyunca bütün tanıklar yaşananın "eşini aldatma" durumundan çok başka olduğunu söyleseler de Faik İrfan Elverir buna inanmamaktadır. Suçlunun Melek olduğundan oldukça emindir. Figürün kadınlar hakkındaki genelleyici ve cinsiyetçi söylemlerinden biri de "*Hem zengin hem tertemiz bir aile kızı. Babasının paraları önemliydi tabii kendi kendime yalan*

¹² Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 19.

¹³ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 20.

¹⁴Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 21.

atacak değilim ya. Ama asıl mühimi el değmemiş gün görmemiş masumluğuydu gözümde. Ufacık bir şey. Daha on beşinde. Kimin aklına gelir böyle rezil çıkacağı. Kimin aklına gelir küçük bir taşra şehrinde böylesine sıkı yetiştirilmiş bir kızın gizli sevdası olacağı. Doğuştan pismiş demek ki. Doğuştan rezilmiş. Varlık içinde el üstünde tertemiz kapalı büyütülen bir kız bile tabiat itibarıyla rezil olabiliyormuş demek. Babası da biliyordu kim bilir. Onun için veriverdi kızı bana.”¹⁵

ifadesidir. Figür üniversiteden mezun olduktan sonra, henüz 15 yaşındaki Nihal ile evlenmiştir yani aralarında 10 yıla yakın bir yaş farkı bulunmaktadır. Aynı zamanda, bu ifadenin de bir örneği olarak gösterilebilecek, kadının metalaştırılması olgusu da söz konusudur. Figür, eşi Nihal’i objeleştirerek, kendisi için para ve statü kaynağı olacak bir ailenin içine girmek için kullanmakla birlikte, erkekler için olağan gördüğü cinsellik olgusunu, konu kadınlara geldiğinde “rezillik” olarak nitelendirmektedir. “*O kadar zengin bir babanın kızı reddedilir mi. Üstelik kirletmemişti onu daha. Yatmamışlardı.*”¹⁶ İfadesinden de anlaşılacağı üzere figür Faik İrfan Elverir, kadınlar söz konusu olduğunda “kirlenmek” olarak nitelendirmektedir. Burada figürün kadınlar ve erkekler için benimsediği çifte standartlar vurgulanmaktadır. Cinsellik, erkekler için oldukça olağanken, kadınlar için utanılacak, saklanması gereken bir şeydir. Aynı paragrafta geçen “Geneleve bile kırk yılın başında gittiğimi soruşturup öğrenmiştir hinoğlu hin herif.” cümlesinden de anlaşılacağı üzere henüz evlenmemiş bir erkek olarak kendi cinselliğine bakış açısı ile ileride evleneceği, 15 yaşındaki Nihal’in cinselliğine bakış açısı birbirinden çok farklıdır.

Çocukluğu, okul hayatı, gençliği ve evliliği süresince yaşadıklarının bir sonucu olarak kadınlardan nefret etmeyi, kendi aşağılık kompleksi –ki figürün güce sahip olma odaklı hayat görüşü de bundan kaynaklanmaktadır- sebebiyle öğrenen figür Faik İrfan Elverir’in bölüm boyunca

¹⁵ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 23-24.

¹⁶ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 24.

bilinç akışı tekniği ile sunulan düşüncelerinden yola çıkarak duruşma süresince Melek'in durumu hakkındaki düşünceleri analiz edilmiştir. Sunulan figür, güce sahip olmayı ve kadınlar üzerinde hâkimiyet kurmayı hayatının merkezine yerleştirmiştir.

3 SÖMÜRÜLEN KADIN

Bir insanı diğer tüm özelliklerini ikinci plana atarak, istenildiğinde kullanılabilir bir obje gibi tek yönlü algılamak olarak tanımlanan objeleştirme, özellikle kadınların, kişiliklerinden, başarılarından, duygularından arındırılarak, özellikle fiziksel ve cinsel özellikleri üzerinden tanımlanması anlamında kullanılmaktadır. Kadınlar, medyanın ve toplumun sürekli olarak ön plana çıkardığı kadın temsilleri sebebiyle küçük yaştan itibaren güzelliğin kendilerinin değerini belirleyen en kritik özelliklerden biri olduğu algısıyla büyüyorlar ve bu durumun sonuçları kadınların eğitim hayatları, iş hayatları, sosyal hayatları gibi çeşitli alanlarda kendisini göstermektedir. Bu algı, aslında sadece kadınları değil, toplumdaki tüm bireyleri ve kurulan ilişkileri ciddi ölçüde etkilemektedir. Kadınlar metalaştırıldıkları durumlar karşısında sessiz kalmaya zorlanmakta hatta bazı durumlarda, içinde buldukları koşulların ciddiyetini fark dahi etmemektedirler. Hayatı boyunca aileleri, medya, toplum ya da sosyal çevresi olsun, metalaştırılmaya maruz kalan kadın, kendi bedenine dışarıdan, başka bir insanın gözüyle bakmaya başlamaktadır. Öz güveni azalan kadın, dışarıdan gelen objeleştirme olgusunu yabancılammamaktadır. Toplumsal boyutta ise erkekler kadınları objeleştirdiklerinde, kadınlarla ilgili insani ve ahlaki kaygıları azalmaktadır. Dolayısıyla da artık insan olarak görmedikleri kadınlara şiddet uygulama ihtimalleri oldukça artmaktadır. Kadına uygulanan şiddet, duygusal manipülasyon, cinsel baskı, psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet boyutlarında görülebilmektedir.

3.1 MELEK

Eserin ikinci ana bölümü “Melek’e Hücrede Gelenler”de duruşma sırasında odak figür Melek’in aklından geçenler üzerinde durulmaktadır. Noktalamanın neredeyse hiç kullanılmadığı, bilinç akışı tekniği ile aktarılan bu bölümde, Melek’in kültürel arka planını vurgulayacak şekilde yanlış yazılmış sözcüklere bolca yer verilmiştir. Noktalamanın kullanılmaması ve sık sık kullanılan eksilteli cümleler Melek’in içinde olduğu kafa karışlığını ve panik halini yansıtmaktadır. Bölüm boyunca noktalama sadece başka figürlerin –Hüsrev Bey ve Yalçın- söylediklerini aktarmada kullanılmıştır. Benzer şekilde bölüm boyunca yapılan alıntılarda da yazım ve noktalama dikkat edilmiştir.

Melek, çocukluğunda bir yalıda çalışmaya başlamış fakat yalının “hanımı” öldükten sonra hanımın oğlu Hüsrev Bey’in kendisiyle evlenmek istemesi ile beraber sonu bir cinayet ile bitecek olayları yaşamıştır.

Bölüm, *“Hiçbişey demedim ağzımı açmadım ne diyecem ki karşıma dikilmiş bir sürü büyük adam karalar giyinmişler biri de kadın kadın olanı daha bi iyi daha bi yumuşak bakıyo ama erkeklerin tümü de kötü kötü dikmişler gözlerini hele o en ortada oturan koçça bir adam gözleri ağu saçıyo bıraksalar sanki o dakika üstüme çöküp boğuvarecek aynı Hüsrev bey gibi”*¹⁷ ifadesiyle başlar. Melek, alışkın olmadığı bir ortamda cinayet ile suçlanmanın paniğini yaşamaktadır. Kendisine sert ve suçlayıcı ifadelerle bakan “bi sürü büyük adam” karşısında bile en nefret ile bakanın Hakim Faik İrfan Elverir olduğunu fark etmiştir. Melek, kendisine büyük bir nefretle bakan insan grubu karşısında her ne ders desin suçlu bulunacağını bildiğinden konuşmamakta, kendisini savunmamaktadır.

¹⁷ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 49.

Verilen ilk alıntı Yalçın'ın söylediği “*Sen orada dur. Bak yalnızca, iyi bak. Buraya gömülen senin köleliğin. Kurtuluyorsun artık. Anladın vs. Artık onun dediğini yapmak zorunda değilsin. Kurtuluşun bu senin*”¹⁸ İfadesidir. Verilen bu alıntı, Melek'in gerçekliği ile zıtlık içerisindedir: Yalçın, Melek'i köleliğinden kurtardığını söylemektedir fakat Melek duruşma sonunda idam ile cezalandırılacaktır. Verilen ikinci alıntı Hüsrev Bey'in Melek'i, mahalle kahvesinden seçip eve getirdiği erkeklerden biri ile cinsel ilişkiye zorladığı bir andan verilmiştir: “*AL AĞZINA, AĞZINA ALACAKSIN DİYORUM, ANLAMİYOR MUSUN? ÖYLE UCUNDAN DEĞİL KÖKÜNE KADAR. DAHA. TAMAM. C'EST ÇA. EM ŞİMDİ.*”¹⁹ Bölüm boyunca Hüsrev Bey'den alıntılar büyük harflerle aktarılmıştır. Bunun sebebi ise Melek'in iç dünyasında Hüsrev Bey'in yaptıklarının ve söylediklerinin etkisidir. Hüsrev Bey'in serilen alıntısından hemen sonra geçen alıntı ise Yalçın'dandır: “*Seviyor musun beni?*”²⁰. Melek iç dünyasından cevap verir: “*ben onca herifin altında boğulurken sevmekmiş Yalçıninkini sokturmadıydı ağzıma gerçi*”²¹ Melek, Yalçın'ın kendisini anlamadığını ifade etmektedir. Yalçın, Melek'in içinde bulunduğu durumun Melek, Yalçın'ı kurtarıcısı olarak görememektedir. Yalçın Melek için sadece Hüsrev Bey'in eve getirdiği ve Melek'e tecavüz ettirdiği sayısız erkekten bir tanesidir.

Hüsrev Bey, Melek'e giymesi için eski sevgilisi Josette'in kıyafetlerini vermiştir. Bölüm boyunca Hüsrev Bey'in söylediklerinden yapılmış alıntılarda Hüsrev Bey, Melek'e Josette ismiyle seslenmiştir fakat karşısındakinin Josette değil de Melek olduğunun farkına varınca Melek'e hakaretler etmeye başlamıştır: “*HİÇBİRİ SENİN DEĞİL. ANLADIN MI? JOSETTE'İN HEPSİ. GİYDİRİYORUM Kİ ONA BENZEYESİN DİYE. EVİN İÇİNDE JOSETTE DOLANSIN DİYE. OH, JOSETTE, MA CHERE PETİTE JOSETTE! ŞU KALIN BACAKLARA BAK. NEREDE ONUN*

¹⁸ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 50.

¹⁹ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 50.

²⁰ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 50.

²¹ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 50.

SUTUN MİSALİ BACAKLARI! COUVRE-TOİ İDİOTE! ÖRT ETEKLERİNİ DİYORUM. SEN KİİİM JOSETTE'E BENZEMEK KİM, PİS BOKLU KARI!"²², "HADİİ SİTTİR DEFOL. GÖZÜM GÖRMESİN."²³, "GEL, GEL. YANIMA GEL, MA PETİTE POUPE. QUE TU ES BELLE, HAYIR GİT! JOSETTE DEĞİLSİN SEN. TU M' AS TROMPE, PUTAIN! ELİMİ DAHİ SÜRMEM SANA. VA T'EN. GÖZÜM GÖRMESİN!"²⁴

Kendisine sahip çıkacak kimsesi olmayan Melek "Hüsrev bey bi büyük adam sözünden çıkacak olsam o beni boğuverir kimsecikler bişey diyemez eline bırakıp gitmişler beni öyle değil mi koruyanım sahibim yok Yalçın kim oluyo da beni koruyacak yok bi de kölelikten kurtaracak kölelik-ten-kur-ta-ra-cak kendine baksın o bana karışanacak o da ötekiler gibi çıkmadı mı üstüme" ifadesinden de anlaşılacağı üzere, her ne kadar yaşadığı cinsel istismar karşısında tiksinti duysa da Hüsrev Beyin gücü karşısında çaresizdir. Kendisini kurtaracak hiçbir şey yapamayacağını farkındadır. Ne ona sahip çıkacak bir ailesi vardır ne de yaşadıklarını durduracak gücü. Yalçın'ın kendisini kurtarma niyetine ise çocukça bir istek olarak bakmaktadır. Ne de olsa Yalçın Hüsrev Bey'in getirdiği diğer tüm erkeklerin yaptığı gibi aynısını yapmamış mıdır? "gerçi gece yarısı o herifi alıp geldiğinde ikisi birlik olup kocakarının can verdiği aynı yatakta üstüme çöktükleri gece benim de fikrimden geçmedi mi at kendini denize kız at kendini denize gayri yaşamak sana haram dedim de canına kıymak kolay mı"²⁵ ifadesinden de anlaşılacağı üzere Melek bulunduğu durumda, bedenini kendi cinsel istekleri için, tamamen bir objeymiş gibi, metalaştırarak kullanan Hüsrev Bey'in otoritesi altında kendini öldürmeyi bile aklından geçireceği bir duruma gelmiştir. Fakat sunulan bu çaresizliğinde bile ne mahkemede kendi söyleyeceği herhangi bir şeyin, ne de Yalçın'ın yapabileceklerinin etkili olacağını düşünmektedir. "Yalçın'ın böyle bi tuhaf çıkacağı onu

²² Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 53.

²³ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 53.

²⁴ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 53-54.

²⁵ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 60-61

öldürecek dediğinde bile kokmamışım eğleniyο benimlen dedim oynatıyor besbelli onun da keyfi bu demişdim”²⁶ cümlesinde de geçtiği üzere Melek yaşadığı istismar karşısında çaresizliğini o kadar kabullenmiştir ki Yalçın’ın onu kurtarmaya yönelik planını duyduğunda inanmamıştır bile. Hüsrev Bey’den önce üvey babasından gördüğü muameleden çok daha kötüsünü çalışmak için girdiği sonrasında ise yaşamaya başladığı evde görmüştür.

“Melek’e Hücrede Gelenler” adlı bölüm incelendiğinde, odak figürün, erkeklerin otoritesi altında çaresizliğini kabullenmiş ve kurtarılabileceğini hiç düşünmeyen bir halde olduğunu söylenebilir. Melek figürü, toplum içinde kadının objeleştirilmesini simgelemektedir.

4 KURTARICI

Asılacak Kadın eserinin üçünü ve son ana bölümü olan “Yalçın’ın Yazdıkları”, yalının çalışanının oğlu Yalçın’ın, âşık olduğu Melek’i kurtarmak için Hüsrev Beyi öldürdükten sonra, duruşmadan sonra düşündüklerinin aktarıldığı bölümdür. Diğer iki ana bölümün aksine bilinç akışı tekniği ile yazılmamış olan bu bölüm, iyi bir eğitim alan Yalçın figürünü yansıtacak şekilde düzgün bir dille, yazım kurallarına uyularak kaleme alınmıştır. Eserin sergilediği güç dinamiğinde sömürülen kadının kurtarıcısı rolünü üstlenen Yalçın’ın bölümü, “*Hiçbir şey demedi. Duruşma boyunca bir tek sözcük çıkmadın ağzından. Oysa suçlu benim. Ben öldürdüm. Dedikleri gibi değil. O istemedi. İstemediğini, istemeyeceğini çok iyi biliyorum şimdi. O zaman ster sanmıştım.*”²⁷ ifadesiyle başlamaktadır. Eserin üç bölümü de incelendiğinde, her bölüm, Melek’in duruşma boyunca ağzını hiç açmayışı, tek bir söz söylemeyişi ifade edecek şekilde yazılmıştır. Bu benzerlik, aynı olay içerisinde bulunan üç figürün birbirinden oldukça farklı bakış açılarını yansıtması amacıyla

²⁶ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 72.

²⁷ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 93.

verilmiştir. Aynı paragrafta geçen “*Gene de katillik benim gerçeğimin içinde değil. Yaptığım işle ilgili olarak cinayet sözcüğünü işittiğimde duruşmada şaşım kaldım.*”²⁸ ifadesi Yalçın’ın Hüsrev Bey’i öldürmesinin şiddet kaynaklı bir davranış olmadığını, figürün sadece sevdiği kadının kurtarmak için doğru olduğunu düşündüğü şeyi yapmaya çalışan 17 yaşında bir çocuk olduğunu vurgulamaktadır. Aynı kesitten alınan “*İlk kez duruşmada sormak geldi aklıma: Ben cinayet mi işledim? Hayır, yalnızca Melek’i kurtarmaya çalıştım. Bunun için de adam öldürmem gerektiğine inandım. Hepsi bu. Cinayet mi denir buna? Gerekeni yapmak...*”²⁹ ifadesi Yalçın’ın Hüsrev Bey’i öldürmedeki tek motivasyonunun Melek’i özgürlüğüne kavuşturma isteği olduğunu yansıtmaktadır.

İşçi sınıfından bir anne ve babaya sahip Yalçın, okuduğu okullar nedeniyle kendini çevresinden üstün görmektedir: “*Hizmetçi-uşak sınıfındandı bir kere. Bense onlardan üstündüm kendime göre.*”³⁰ İlerleyen sayfalarda Melek ve Yalçın’ın ilk konuşmasında Yalçın’ın “*Konuşmuştu sonunda. Ama Fransızca tarih kitaplarını süsleyen resimlerdeki gibi giyinmiş bir kızın ağzında bir köylü sesi, köylü dili öylesine bir garip, öylesine aykırı geldi ki bana, bu kez ben karşılık veremedim ilk anda. Yutkundum sanırım.*”³¹ İfadesi, kendisini içinden çıktığı çevreden üstün görmesiyle benzerlik gösterir niteliktedir.

Bu bölümde Melek’in metalaştırılması, “*Sonunda anladım: çocuk değildi o. Belki de hiç çocuk olmamıştı. İnsanlıktan çıkmaya (daha doğrusu çıkarılmaya) başladığını ise anlayamadım o yaz. Öyle geçip gitti günler.*”³² İfadesiyle açıkça belirtilmiştir. Melek, kişiliğinden, duygularından dolayısıyla da insanlığından soyutlanarak, cinsel bir objeye dönüştürülmüştür. Yalçın ise, kişiliğini

²⁸ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 93.

²⁹ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 96.

³⁰ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 95.

³¹ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 113.

³² Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 116.

hiç tanımadığı bir kıza âşık olmuştur, üzerinde Hüsrev beyin ona verdiği, objeleşmesinin temsili kıyafetler varken. Yalçın, Melek'in gerçek kişiliğini hiç görmemiş, Hüsrev Bey'in objesi olan Melek'e âşık olmuştur. Bu nedenle ne kadar çabalarsa çabalasın hiçbir koşulda Melek'in kurtarıcısı olamayacaktır. *“Bilmiyordu başkaldırabileceğini; baskıyı, zorbalığı yaşamın doğal bir ögesi bellemişti. Bu baskıyı erkeklerin kurması, her bakımdan kurması da doğaldı onun için. Çünkü güçlü olan onlardı; hep başta olan, her şeye egemen olan. Ben de onlardan biriydim. Daha genç daha beceriksiz belki. Ama erkek. Nasıl güvenebilirdi bana?”*³³ ifadesi, eserin sonunda, Yalçın'ın yaptığı yanlışı fark ettiği bölümde geçmektedir. Bir erkek olarak Yalçın, erkeklerin kurduğu baskıcı sistemde Melek'in içinde bulunduğu durumu asla tam olarak anlayamamakta dolayısıyla da asla Melek'i kurtaramamaktadır.

5 SONUÇ

Pınar Kür'ün Asılacak Kadın adlı yapıtıyla ilgili yapılan araştırmalar kadının metalaştırılması konusuna odaklanarak, eseri dil, üslup, imgeler ve figürlere odaklanarak yapılmıştır. Bu araştırmada seçilen eser üç figürün güç dinamikleri içerisinde buldukları yere odaklanarak üç anlamsal kesite ayrılarak, Yargıç, Sömürülen Kadın ve Kurtarıcı bölümleri ile incelenmiştir. Öncelikle hâkim Faik İrfan Elverir figürü üzerinden otorite analiz edilmiştir. İkinci bölüm Sömürülen Kadın'da ise Melek figürü üzerinden toplumsal hayatta kadının metalaştırılması olgusu ele alınmıştır. Üçüncü anlamsal kesit olan Kurtarıcı'da ise Yalçın figürü üzerinden, kadının objeleştirilmesi ve güç dinamikleri üzerine eser analiz edilmiştir. Yazar Pınar Kür, eseri kaleme

³³ Kür, Pınar, Asılacak Kadın, Can Yayınları, İstanbul, 2021, sayfa 144.

alırken ilk iki bölümde bilinç akışı tekniğini kullanmıştır. Bu durum hâkim Faik İrfan Elverir ve Melek figürlerinin düşünce biçimlerinin olabildiğince doğallığıyla okura sunulmasını sağlamıştır. Eser, cinsel istismarın, objeleştirmenin kurbanı olan Melek figürünü kurtarmaya çalışan Yalçın figürünün, kadınları baskılayan, metalaştıran bir sistemin içinde yer aldığını ve ne yaparsa yapsın Melek'in içinde bulunduğu durumu anlayamayacağını fark etmesiyle son bulur. Kadını baskıcı sistemden ancak kadın kurtarabilir.

6 KAYNAKÇA

Kür, Pınar, *Asılacak Kadın*, Can Yayınları, İstanbul, 2021.

Kavalcı, Tolga. “Pınar Kür’ün 'Asılacak Kadın' Romanı Üzerine Bir inceleme.Docx.”

Academia.edu, 26 Apr. 2017,

https://www.academia.edu/32666114/P%C4%B1nar_K%C3%BCr%C3%BCn_As%C4%B1lacak_Kad%C4%B1n_Roman%C4%B1_%C3%9Czerine_Bir_%C4%B0nceleme_docx.

Asılacak Kadın Ve Alçaktan Uçan Güvercin Romanlarında.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1174192>.